

Sociálním službám chybí peníze z evropských fondů. Peníze jsou kvůli vládě stále „v betonu“

19.7.2023 - | Člověk v tísni

Navzdory prohlubující se socioekonomické krizi vláda Petra Fialy nadále otálí s navrácením 270 milionů eur z Fondu soudržnosti (FS) zpět do Evropského sociálního fondu (ESF+).

Prostředky ESF+ v minulosti seškrtala vláda Andreje Babiše ve prospěch infrastrukturních fondů. Udělat to však mohla jenom díky příslibu zpětného převedení prostředků, pokud dojde ke zhoršení socioekonomické situace a propadu v oblastech zaměstnanosti, sociálního začleňování a vzdělávání, což bylo zaneseno i do Dohody o partnerství.

Odborná veřejnost a Evropská komise, které od začátku varovaly, že se jedná o chybný krok, se ptají, kdy dojde k nápravě?! Sociální služby, které potřebuje v dnešní situaci stále více lidí, totiž nemají dostatek peněz a bez evropských peněz jim hrozí další omezování kapacit i kvality.

„Kvůli nepřevedení prostředků zpět do ESF+ už nyní naše organizace nemůže realizovat několik sociálních programů zaměřené mimo jiné na děti ve věku 5-14 a jejich pečující osoby. Mnoho rodin v České republice potřebuje podporu sociálních pracovníků a pracovníc, kapacity jsou však bohužel nedostatečné. Potřebujeme, aby vláda převedla prostředky zpět do ESF+,“ říká Kateřina Dosoudilová, vedoucí sociálních služeb Člověka v tísni.

Finanční prostředky chybí také v oblasti inovativních projektů souvisejících s legislativou týkající se dostupného bydlení, zákona o sociálních službách, zákona o sociálně-právní ochraně dětí apod.

Z dostupných informací vyplývá, že aktuální alokace vypsanych výzev činí 5,086 mld. Kč, objem předložených žádostí k nim činil 9,8 mld. Kč. Rozdíl ve výši 4,7 mld. Kč je tedy významný. Projektová kapacita je tak zcela nedostatečná a projektové žádosti jsou řadě žadatelům vráceny či odloženy. Poslední návrh z MMR byl převést pouze 5 %, tj. 135 milionů euro, což by bylo velmi nedostatečné.

Likvidační návrh Ministerstva financí

Aktuálně NNO ohrožuje také návrh Ministerstva financí ČR aktualizovat „Pravidla pro spolufinancování“ v návaznosti na vydání konsolidačního balíčku. Tato změna by způsobila významné zmenšení absorpční schopnosti vypsanych výzev, obzvláště ze strany NNO. Katastrofální důsledky by takováto úprava měla pro hlavní město Prahu, kde by podíl spolufinancování byl 50 %. Velké dopady by tato revize pravidel měla i v případě, kdy je v operačním programu aplikován systém vypisování výzev obecně pro celou ČR (příkladem je Operační program Zaměstnanost plus). V takovém případě při aplikaci pro-rata by to znamenalo u každé vypisované výzvy spoluúčast pro NNO ve výši cca 13,3 % bez ohledu na kategorii.

O napravení situace usiluje iniciativa Za bydlení a další sociální a lidskoprávní organizace už od roku 2020, kdy se informace o zamýšleném krácení alokace ESF+ poprvé dostaly na veřejnost.

„Po neúspěšných jednáních s vládou Andreje Babiše se vláda Petra Fialy sice ukázala jako otevřenější partner k diskusi, potřebné kroky však stále nepodnikla,“ říká Barbora Bírová, ředitelka Platformy pro sociální bydlení.

„Stále více lidí potřebuje v dnešní době pomoc od sociálních služeb. Zvyšuje se poptávka po našich službách, ale bez dostatečného financování bohužel není možné pomoci všem. Mnoho lidí se pak kvůli tomu propadne do mnohdy velmi kritické životní situace, ze které se bez pomoci téměř nedá dostat. Pokud vláda prostředky nepřeveđe, povede to k omezování služeb,“ doplňuje Lukáš Curylo, ředitel Diecézní charity ostravsko-opavské.

Služby prevence jsou naprosto klíčové

„Nedostatek finančních prostředků za současné společenské situace ohrožuje ještě více zranitelné a s nimi celou naši společnost. Hledání řešení by pro vládu mělo být jednou z priorit. Na efektivní provoz a nutné transformace chybí sociálním službám stovky milionů korun, které by mohly pomoci ohroženým rodinám, matkám samoživitelkám, lidem bez domova a dalším cílovým skupinám,“ vysvětluje Jakub Dutka, hlavní metodik organizace Naděje.

„Válka na Ukrajině stále neskončila a v České republice stále žijí stovky tisíc válečných uprchlíků, kterým musíme pomoci. V ESF+ je nedostatek financí na sociální služby zaměřené na pomoc těmto lidem, převedení 10 % alokace zpět by významným způsobem přispělo k řešení situace,“ říká Klára Boumová z Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty.

„Peníze chybí také v projektech zaměřených na mladé lidi s duševním onemocněním, kterých během covidové pandemie výrazně přibýlo. Opět zde platí, že naprosto klíčová je prevence a co nejvčasnější pomoc lidem s duševním onemocněním. Kapacity služeb nejsou dostatečné a vláda i přes to s navracením prostředků otálí,“ říká Jan Sobotka, ředitel Fokusu Praha, organizace pomáhající lidem s duševním onemocněním.

„Pokud chce vláda lidem v nouzi skutečně pomoci, tak teď je ten nejvyšší čas“

Iva Kuchyňková dále říká, že *„z průzkumu evropské sítě Caritas Europa a Eurodiakonie, na kterém se podílelo 18 evropských zemí včetně České republiky, vyplývá, že v rámci celé Evropy došlo v poslední době ke 40% nárůstu počtu lidí, kteří hledají podporu u poskytovatelů sociálních služeb. Současná krize má dle studie vážný dopad především na situaci lidí s nízkými příjmy, jako jsou rodiče samoživitelé, senioři a mladí lidé. Pokud chce naše vláda lidem v nouzi skutečně pomoci, tak teď je ten nejvyšší čas to udělat.“*

Zástupci a zástupkyně iniciativy Za bydlení žádají vládu také o revizi „Pravidel spolufinancování“ tak, aby v nich opět byla ukotvena nulová spoluúčast nevládních neziskových organizací. Ministři odpovědní za převod peněz a revizi pravidel spolufinancování dosud bohužel nedokázali zaujmout potřebné jednotné stanovisko, proto organizace žádají premiéra Petra Fialu, aby o věci rozhodla vládní koalice.

„Věříme, že současná vláda naši výzvu konečně vyslyší, napraví chybné kroky vlády předchozí a pomůže lepším nastavením alokace a čerpání ESF+ obyvatelům naší země překonat toto velmi náročné socioekonomické období. Lidé v nouzi potřebují naši pomoc právě teď,“ uzavírá Iva Kuchyňková.

Přečtěte si otevřené dopisy premiérovi Petru Fialovi a eurokomisaři Nicolasi Schmitovi.

<https://www.clovekvtisni.cz/socialnim-sluzbam-chybi-penize-z-evropskych-fondu-penize-jsou-kvuli-vlade-stale-v-betonu-10493gp>